

виконання, проведення заходів профілактики післяопераційних ускладнень та забезпечення якісної реабілітації для мінімізації негативних наслідків.

В.О. Брушнецький, Ю.М. Небосклонова
**СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТРЕСУ НА ПЕРЕБІГ
ВАГІТНОСТІ ТА ЗДОРОВ'Я ПЛОДА**

Кафедра акушерства і гінекології №2

О.О. Мазченко (к.м.н., асист.)

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

м. Вінниця, Україна

Актуальність : Стрес є поширеним явищем у житті сучасних жінок, особливо в умовах воєнного часу, тому його наслідки для вагітних та розвитку плода потребують поглибленого вивчення. Це дозволить розробити превентивні заходи для зменшення негативного впливу стресу, що важливо для збереження здоров'я матерів і дітей.

Мета: Проаналізувати дані літератури та з'ясувати який вплив на вагітну жінку та плід чинить психоемоційний стрес.

Матеріали та методи: проведено ретроспективний огляд наукової медичної літератури та обробку сучасних вітчизняних та іноземних онлайн-джерел.

Результати: Згідно досліджень пренатальний стрес може чинити значний вплив на вагітність, здоров'я матері та розвиток плода. Стрес різної інтенсивності: сильний (психологічна травма), середній (тривога, що пов'язана з вагітністю), легкий (повсякденні клопоти) по різному впливає на перебіг вагітності. Є два механізми дії стресу: прямий (діє через фізіологічні зміни в організмі матері безпосередньо на плід) та непрямий (впливає на перебіг вагітності і здоров'я самої матері). З початком вагітності відбуваються фізіологічні зміни гіпоталамо-гіпофізарно-надниркової системи (ГГН), напрямлені на зниження стресових реакцій і збільшення протизапального профілю, але стрес активує ГГН і збільшує виділення кортиколіберину і прозапальних цитокінів (IL-6, TNF- α), що негативно впливають на розвиток плода. Непрямий механізм пов'язаний із збільшенням ризику несприятливих наслідків пологів, як передчасні пологи (ризик у жінок зі стресом високої інтенсивності - 30%, середньої – 25%, низької – 15%) чи народження дитини з низькою масою тіла (9.2% немовлят з низькою масою тіла у матерів, які зазнали впливу сильного стресу, проти 5.7% у тих, хто не зазнав). Прямий механізм пов'язаний зі зміною ходу нейробіологічного розвитку плода. Найважчим є сильний стрес. Чим раніше під час вагітності він подіяв на матір, тим важчі наслідки, наприклад серцеві вади, дефекти нервової трубки та заяча губа (ризик зростає до 30%). Підвищений кортизол впливає на розвиток гіпокампу через збільшення глюкокортикоїдних рецепторів на нейронах, що призводить до підвищеної частоти афективних розладів, повільного когнітивного розвитку і збільшення частоти факторів ризику шизофренії (на 30-60%). У самої жінки стрес може спровокувати преєклампсію (ризик при сильному стресі – 45%, середньому – 30%, низькому - 20%) та гестаційний цукровий діабет (на 15-25%).

Висновки: Пренатальний стрес різної інтенсивності має різні ступені негативного впливу на плід, від важких вроджених вад до афективних розладів, що пов'язано з порушенням роботи основних регуляторних систем: нервової, ендокринної, імунної, що має негативний вплив на термін настання пологів і захворюваність новонародженого.